

Első lépések egy új jogintézmény meghonosításának útján

A napjainkban a szakmai közbeszédben magának első helyet kivívó új Ptk. számos újítása mellett 2014. március 15-ével egy eddig a hazai jog számára ismeretlen, új jogintézményt keltett életre: a bizalmi vagyonkezelést. Mivel kevés olyan példát ismerünk, amikor gyakorlatilag történelmi gyökerek, szerves fejlődés nélkül kell a hazai jogalkalmazásnak megismerkednie egy új jogi konstrukcióval, ezért érthető a bizalmi vagyonkezeléssel kapcsolatban táplált különös érdeklődés, fokozott figyelem, amelynek ékes példáját jelenti az április 24-én, a Duna Palotában megtartott STEP (Society of Trust and Estate Practitioners) által szervezett konferencia, ahol kiváló előadók próbáltak átfogó képet festeni az új jogintézmény által nyújtott lehetőségekről és az esetlegesen felmerülő problémákról.

Dr. Sági Barnabás ügyvédjelölt, Dr. Ghira Márton ügyvédjelölt, Budapest

A konferencia jelentőségét mutatja, hogy közel háromszáz érdeklődő vett részt a szakmai eseményen, amelyen a magyar ügyvédi karból is nagy számban jelentek meg. Külön kiemelendő, hogy a konferenciát dr. Bánáti János, a MÜK elnöke és dr. Réti László, a BÜK elnöke is megtisztelte megnyitó előadásával. Ezen túlmenően a magyar rendezvény nemzetközi támogatását jelezte, hogy dr. Helen Anne Lewis, a STEP Worldwide elnöke videóüzenetben, dr. David Harvey, a STEP Worldwide vezérigazgatója és dr. Menyhei Ákos, a STEP

Hungary elnöke pedig személyesen köszöntötte a résztvevőket.

Az első előadást dr. Alon Kaplan tel-avivi jogászprofesszor tartotta, aki a trust történeti előzményeit vázolta fel a Bibliától napjainkig. Megszokhattuk, hogy amikor hazánkban egy jogintézmény bemutatásához fogunk, először római, majd német gyökerekre hivatkozva vezetjük le implementációját. Ám a bizalmi vagyonkezelés a magyar jog számára azon egzotikus jogintézmények közé tartozik, amely kivételt jelent a fent ismertetett, megszokott törté-

nelmi gyökerekhez képest. Bár – mint az dr. Illés István előadásából remekül látható volt – felfedezhető a római jogban a bizalmi vagyonkezeléshez hasonló jogi konstrukció a katonáskodó fiú pater familiasnál megőrzött vagyona tekintetében, a bizalmi vagyonkezelés, a trust az angol jogban eresztett igazán gyökeret. A német jogfejlődés is ismeri a bizalmi vagyonkezelés (Treuhand) egy formáját, de a jelenleg Európában irányadó trend alapján az új Ptk. által életre keltett jogintézmény sokkal inkább az angol trusthoz áll közel, semmint a német Treuhandhoz.

A fenti implementáció bonyolultságából egyenesen következik, hogy a bizalmi vagyonkezelés szabályozása több lábon áll. Az elsőt természetesen a Ptk. adja az alapvető szabályok lefektetésével, a részletszabályokat a bizalmi vagyonkezelőkről és tevékenységük szabályairól szóló 2014. évi XV. törvény, a bizalmi vagyonkezelő vállalkozások pénzügyi biztosítékainak egyes szabályairól szóló 87/2014. (III. 20.) Korm. rendelet, valamint a vagyonkezelők adat-szolgáltatási kötelezettségeiről szóló, jelenleg még meg nem született MNB-rendelet képezi.

De miről is van szó pontosan? Az április 24-én megtartott konferencián dr. Sándor István egyetemi docens, ügyvéd és dr. B. Szabó Gábor ügyvéd külön előadásokban kiválóan mutatták be a bizalmi vagyonkezelési jogviszony, valamint az azt létrehozó szerződés struktúráját. Levezették, hogy egy ilyen jellegű szerződés keretében a vagyonrendelő egy meghatározott vagyontömeget a vagyonkezelő tulajdonába ad, megjelölve egy vagy több kedvezményezettet vagy kedvezményezetti kört, akinek a javára a vagyonkezelő saját nevében kezeli a meghatározott vagyont.

A jogviszony első számú szereplője a vagyonrendelő, aki tulajdonképpen bárki lehet. Ő határozza meg azt a vagyontömeget, amelyet a vagyonkezelési szerződés alapján a vagyonkezelő tulajdonába ad, hiszen éppen ebben egyedülálló a jogintézmény, tekintettel arra, hogy a bizalmi vagyonkezelési szerződésben meghatározott időre (maximum ötven évre) vagy meghatározott feltétel bekövetkeztéig szóló tulajdonátruházás történik. A vagyonrendelő azonban nemcsak a vagyonkezelés időtartamát, hanem a vagyonkezelő rendelkezési jogának kereteit is megszabhatja,

ugyanis a vagyongazdálkodó a kezelt vagyont tekintetében őt illető tulajdonosi jogokat a vagyongazdálkodó által a vagyongazdálkodási szerződésben meghatározott keretek szerint gyakorolhatja, de a vagyongazdálkodás után a vagyongazdálkodónak utasítás nem adható.

A bizalmi vagyongazdálkodási szerződés második szereplője maga a vagyongazdálkodó, mely szerep nem ölhethető fel oly könnye-

A jogviszony harmadik szereplője a kezelt vagyont kedvezményezettje, akinek a részére adott esetben a kezelt vagyontól történő kifizetéseket teljesíteni kell, illetve aki részére a vagyongazdálkodás megszűnésekor a vagyont ki kell adni. A kedvezményezettek körét a vagyongazdálkodó teljesen autonóm módon határozza meg, így akár magát és a vagyongazdálkodót is kedvezményezettnek

gyon speciális alvagyoni jellege adja meg a bizalmi vagyongazdálkodás sajátosságát. Dr. Lukács János, a Magyar Könyvvizsgálói Kamara elnöke kiemelte, hogy a jogi személynél vezetett könyvek „befektetett pénzügyi eszköz” és tartós kölcsön” sorainak majd keresni a bizalmi vagyongazdálkodásba adott eszközöket, amit véleményünk szerint a jogalkotónak legalább érdemes lenne megfontolnia, egyébként a vagyongazdálkodó oldalán a könyvvitel nem okozhat nehézségeket. Dr. Kolozs Borbála adószakértő a bizalmi vagyongazdálkodás, illetve a trust adóztatási problémáit mutatta be a kettős adóztatási egyezményeken keresztül.

A bizalmi vagyongazdálkodás jogi és pénzügyi keretein túl a konferencia szerves részét képezte az is, hogy maga a pénzügyi szektor hogyan készül fel az új jogintézményre, hiszen annak mindennapi működtetését valójában nekik kell magukra vállalniuk. A tárgyban előadók, Szécsényi Bálint és Karagich István arra mutattak rá, hogy a bizalmi vagyongazdálkodás több formájára a piac már felkészült, várja az ügyfeleket, legyen szó pénz, értékpapírok, avagy ingatlanok vagy üzletrészek kezeléséről, de a sikerhez az kell, hogy valamelyik piaci szereplő újító jelleggel élen járjon a szolgáltatás fejlesztésében.

Dr. Martina Moscardi, a STEP Italy alnöke és dr. Leopoldo Minicucci vagyongazdálkodó közös előadásukban azokra a lehetőségekre hívták fel a figyelmet, amelyeket a trust elismeréséről szóló, 1985. évi Hági Nemzetközi Egyezmény biztosított Olaszországban. Az ő előadásuk alapján megfontolandó a magyar jogalkotó számára is a hági egyezményhez való csatlakozás lehetősége.

Összességében megállapíthatjuk, hogy számos neves hazai és külföldi szakember kapott szót, akik kivétel nélkül kiváló előadásokkal mélyítették a közönség trusttal – és ezáltal a bizalmi vagyongazdálkodással – kapcsolatos ismereteit, így aki részt vett a konferencián, a bizalmi vagyongazdálkodás tárgyát teljesen körbejárhatta.

Ami talán elmaradt, az az új jogintézmény sikeréhez fűzött optimizmus, de valójában a kérdőjelek mögött a megfontoltság is meghúzódhat. A piaci szereplők előtt ugyanakkor adott a kihívás: kiegyenesíteni a kérdőjeleket és bizonyítani a bizalmi vagyongazdálkodás hazai létjogosultságát. ■

A bizalmi vagyongazdálkodás több formájára a piac már felkészült, várja az ügyfeleket, legyen szó pénz, értékpapírok, avagy ingatlanok vagy üzletrészek kezeléséről.

dén, mint azt a vagyongazdálkodó szerepénél említettük. Érdemes itt először is megemlíteni, hogy vagyongazdálkodási tevékenység kétféleképpen végezhető; ad hoc jelleggel, valamint üzletszerűen. Üzletszerűen végzett vagyongazdálkodási tevékenységnek minősül az évente kétszer vagy a kezelt vagyont értékéhez képest egy százalékot meghaladó vagyongazdálkodási díj ellenében végzett bizalmi vagyongazdálkodási tevékenység. Jelen cikk ezen pontján mindenképpen érdemes megjegyeznünk a dr. Magyar Csaba adótanácsadó által a konferencián kifejtetteket, miszerint tekintettel arra, hogy egy teljesen új jogintézményről beszélünk, a jogalkotó rendkívül szigorú feltételeket támasztott ahhoz, hogy valamely üzleti szereplő vagyongazdálkodási tevékenységet végezhesen (pl.: legalább hetvenmillió forint értékű pénzügyi biztosítékot kell szolgáltatnia). A jogalkotó ezen döntése egyfelől érthető, hiszen nem lenne célszerű a jogintézmény „hajnalán” elriasztani valamennyi üzleti szereplőt azzal, hogy beengedik az ún. hazárdjátékosokat az újonnan nyíló piacra, azonban érdemesnek tartjuk megjegyezni, hogy hosszú távon mindenképpen enyhítésre szorul a jogszabályi környezet szigora.

Visszatérve a vagyongazdálkodási tevékenységhez: a vagyongazdálkodó tulajdonába kerülő kezelt vagyont olyan alvagyont fog képezni, amellyel szemben – természetesen a fedezetvonás eseteit leszámítva – igény nem érvényesíthető. Ugyanakkor sajátos szabályként megjelent a Vht. 132. § (3) bekezdése, ami szerint – bizonyos feltételek fennállta esetén – a végrehajtást kérő a bizalmi vagyongazdálkodási szerződést felmondhatja.

jelölheti azzal, hogy a vagyongazdálkodó kizárólagos kedvezményezettje jelölése semmis. Lehetséges az is, hogy a vagyongazdálkodó diszkrecionális döntése legyen a kedvezményezettek köre.

Negyedik szereplőként jöhet szóba a bizalmi vagyongazdálkodási jogviszonyban a vagyongazdálkodó, hiszen a bizalmi vagyongazdálkodási szerződés megalapításakor külön vagyongazdálkodó is megbízható azzal, hogy díjfizetés ellenében ellenőrizze a vagyongazdálkodó tevékenységét a vagyongazdálkodási tevékenység teljes tartama alatt. Nyomatékosan megjegyezzük, hogy ilyen jellegű megbízás jelenleg ügyvédi irodák részére is adható.

Dr. Richard Pease, a STEP Fejlesztési Bizottságának elnöke a külföldi, így a svájci és a brit gyakorlatot elemezte előadásában. A jogi jellegű fejtegetések után a terepet átvették a pénzügyi és számviteli jellegű kérdések. Dr. Menyhei Ákos, a STEP magyarországi elnöke bemutatta, hogy a három lehetséges adóztatási pontnál (vagyongazdálkodó, vagyongazdálkodó, kedvezményezett) milyen adó-, illetve illetékfizetési kötelezettségek keletkeznek, különösen a személyi jövedelemadó, a társasági adó és az általános forgalmi adó vonatkozásában. Az adózás összetett kérdését érdemes különös figyelemmel kezelni, mivel a trustok lehetséges gazdasági céljai között eminens helyet foglal el az adótervezés, és ez nemzetközi viszonylatban is kiemelt célponttá teheti Magyarországot dr. Békés Balázs ügyvéd szerint. Egy elhibázott adórezsim viszont az eddig megszerzett kedvező hírnevet könnyen elodázhathatja. Az általánosan kialakult vélemény szerint az adóztatás szabályai jól sikerültek, figyelemmel valamennyi adóemre. A könyvvitel kapcsán a kezelt va-